

/ Василь Кучабський. — Львів, 1925. — 125 с.

11. Липинський В. Листи до братів-хліборобів. Про ідею й організацію українського монархізму. Писані 1919—1926 рр. / В'ячеслав Липинський. — Відень, 1926. — 580 с.

12. Міл Д. С. Про свободу: Есе : пер. з англ. / Джордж Стюарт Міл. — К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. — 463 с.

13. Мірошніченко М.І. Історія вчень про державу і право: навч. посібник / М.І. Мірошніченко, В.І. Мірошніченко. — К.: Атіка, 2004. — 224 с.

14. Рікер П. Історія та істина / Поль Рікер / пер. з фр. В.Й. Шовкун. — К. : Видавничий дім «К.М. Академія», Університетське видавництво «Пульсар», 2007. — 396 с. (С. 279).

15. Рікер П. Навколо політики / П. Рікер. — К.: Дух і літера, 1995. — 332 с.

16. Себайн Джордж Г. Історія політичної думки / пер. з англ. / Джордж Г. Себайн, Томас Л. Торсон. — К.: Основи, 1997. — 838 с. С. 538.

17. Скотний В. Г. Філософія: історичний і систематичний курс / В. Г. Скотний. — К.: Знання України, 2005. — 576 с.

18. Сціборський М. Націократія / Микола Сціборський. — Париж, 1935. — 121 с.

19. Філософія права: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О.Г. Данильнян, О.П. Дзьобан, О.С. Максимов та ін. / за ред.. д-ра філос. наук, проф. О.Г. Данильнян. — Харків: Право, 2009. — 208 с.

20. Фірсова Л.В. Філософія науки: навчальний посібник / Л.В. Фролова, І. П. Черних, Я.М. Білик, О.М. Білик; за ред.. Л.В. Фролової. — Х.: Нове слово, 2003. — 336 с.

21. Чернілевський Д.В. Методологія наукової діяльності: навч. посіб. вид. 3-є, перероблене / Д.В. Чернілевський, М.І. Томчук, О.А. Дубасенюк [та ін.]. / за ред. Д.В. Чернілевського. — Вінниця: Нілан — ЛТД, 2012. — 364 с.

22. Шпорлюк Р. Комунізм і націоналізм / пер. з англ. Г. Касьянов / Роман Шпорлюк. — К.: Основи, 1998. — 480 с.

УДК 341.23

Кобилецький М. М., д.ю.н., завідувач кафедри
основ права України ЛНУ імені Івана Франка

Магдебурзьке право в німецькій історіографії

У статті висвітлюється німецька історіографія з питання становлення, розвитку, застосування та поширення магдебурзького права в Європі. Досліджено праці німецьких вчених з проблем історії магдебурзького права та проведено їх періодизацію. Встановлено значення німецькомовних історико-правових праць для дослідження магдебурзького права в Україні.

Ключові слова: магдебурзьке право, Німеччина, історико-правова наука, дослідження, вчені.

В статье освещается немецкая историография по вопросу становления, развития, применения и распространения магдебургского права в Европе. Исследованы труды немецких ученых по проблемам истории магдебургского права и проведено их периодизацию. Установлено значение немецкоязычных историко-правовых работ для исследования магдебургского права в Украине.

Ключевые слова: магдебургское право, Германия, историко-правовая наука, исследования, ученые.

In the article German historiography about a question of becoming, development, application and distribution of Magdeburg law in Europe is highlighted. Labours of the German scientists papers of the problems of history of Magdeburg law are researched and their division into periods is conducted. The value of German historic-labours research of Magdeburg law in Ukraine is discovered.

Key words: Magdeburg law, Germany, historic-legal science, research, scientists.

Постановка проблеми. Магдебурзьке право та його застосування в країнах Центрально-Східної Європи досліджували та продовжують досліджувати українські, польські, чеські, словацькі, угорські, німецькі, австрійські, білоруські, литовські та інші науковці. Важлива роль серед них належить німецьким дослідникам, адже вони мали можливість найбільш тісно працювати з німецькомовними першоджерелами та сприймати магдебурзьке право як творіння їх національної правової культури.

Аналіз останніх досліджень. У німецьких університетах магдебурзьке право розпочали досліджувати ще у XIV–XVIII ст. Цій проблемі присвячено кілька сотень дисертацій переважно латинською, а також німецькою мовами. Особливо розвинулась історіографія магдебурзького права у XVII–XVIII ст. Центром досліджень стали університети Саксонії та Силезії: Ляйпціг, Магдебург, Галле, Бреслау, Єна, Ерфурт та ін.

Праці німецьких дослідників нового часу можна поділити на три великі групи: дослідження XIX – початку XX ст. (до закінчення Першої світової війни); праці періоду Веймарської Республіки III Рейху аж до Другої світової війни; дослідження післявоєнного періоду у ФРН і НДР, а з 1990 р. об'єднаної Федеративної Республіки Німеччини.

Метою цієї статті є висвітлення історії вивчення магдебурзького права у працях німецьких дослідників.

Виклад основних положень. Перший етап розпочався рядом праць Ернста Теодора Гаупа (1796–1859). “Das alte Magdeburgische und Hallische Recht Breslau” (1826), “Das schlesische Landrecht. Leipzig (1928)” [1], “über Deutsche stadtegnundung, stadtfenfassung und Weichbild im Mittelelter”, Jena 1824, “Recht und Verfassung der alten Sachsen” Breslau 1837. “Detsche Stadt rechte des Mittelalter” Breslau 1851-1852 pp. та ін. З'являються також праці з кульменського (хелмінського) та новомаркського (шредського) права. Так, до 600-річчя кульменського права видано праці С. Лемана [2], І.Кретшера, а також дослідження К. Пратауріса про історію Торуня [3]. Густав Тшоппе і Густав Штепце, продовжуючи започатковане Ернстом Гаупом дослідження, публікують працю з історії поширення магдебурзького права на території Силезії, де використовують два рукописи галле-новомаркського права [4]. Спадкове право та його застосування у галле-новомаркському праві досліджували Людвік Гаудеманн і Фердинанд фон Мартітц. Значна роль у дослідженні магдебурзького і шредського права та Саксонського зерцала належала Карлу Гомейеру. Його праці перевидано у 30-х роках XX ст. та у ФРН у післявоєнний час. До найвідоміших його праць належить “Середньовічні німецькі правові книги та їх рукописи” (“Die deutschen Rechtsbÿchen des Mittelalters und ihre Handschriften”), яка висвітлює джерела магдебурзького права. Праці К. Гомейера стосувалися також взаємовпливів Саксонського зерцала та магдебурзького права. Джерела магдебурзького права досліджував К. Гомейер і в інших працях, – їх є понад два десятки (лише монографій).

Першим німецьким дослідником, який вивчав застосування магдебурзького права на українських землях, став Ріхард Роепель. У праці, опублікованій 1857 р., він висвітлив особливості поширення магдебурзького права на українських землях, а також уперше надрукував привілеї про надання магдебурзького права українським містам Сянок, Кросно, привілеї для міста Києва 1516 р. тощо [5]. У 1836 р. Фрідріх Ортлофф видав працю з джерел магдебурзького права “Німецьке право згідно з поділом” (“Das Deutshe Recht nach Distinktionen”) [6]. Відомими дослідниками магдебурзького права після Е. Гаупа і К. Гомейера стали Пауль Лабанд і Отто Штоббе, які видали монографії з історії магдебурзького права та німецького міського само-

врядування (перевидані у наш час). Останню працю П. Лабанда “Історія німецької конституції” (*“Deutsche Verfassungsgeschichte”*) перевидано 2004 р. [7]. З-поміж інших праць важливе значення мали дослідження джерел магдебурзького права. Отто Штоббе, який 1860 р. [8] та 1864 р. видав історію німецьких правових джерел (значна їх частина присвячена міському праву, зокрема магдебурзькому), які були перевидані у 1965 р. і увійшли до історії німецького права та німецького приватного права у 4 томах [9]. О. Штоббе також опублікував праці з кульменського права.

У другій половині XIX ст. над проблемами кульменського та джерелами магдебурзького права працював Еміль Штефангаген [10].

У 1896 р. побачила світ монографія професора Чернівецького університету Альфреда фон Гальбана, де подано історію магдебурзького права на Поділлі та Волині [11]. Він також досліджував магдебурзьке право на Лівобережній Україні. Альфред Гальбан використовував архівні матеріали Києва та Харкова, частину яких згодом втрачено у світових війнах. Автор систематично проаналізував структуру, повноваження та компетенцію органів міського самоврядування українських міст Волині, Поділля, Київщини, Чернігівщини та Полтавщини. Значну увагу А. Гальбан звертав на діяльність та компетенцію судів магдебурзького права в Україні на підставі аналізу окремих судових справ, досліджував використання на українських землях джерел магдебурзького права [12]. На межі XIX–XX ст. магдебурзьке та кульменське право досліджував професор університету міста Галле Вільгельм фон Брюннек. Тема його робіт у вивченні кульменського права стосувалася судочинства та земельних правовідносин [12]. Вільгельм фон Брюннек вивчав магдебурзьке і вірменське право у Львові [13]. Дослідження Е. Гаупа, П.Лабанда, Г. Гомейєра про джерела магдебурзького права продовжив директор архіву м. Бреслау Отто Маїнардус. У його доробку висвітлено головню джерела новомарктського (шредського) права [14]. У Гальбанових традиціях дослідження магдебурзького права на українських землях працював інший професор юридичного факультету Чернівецького університету – Фрідріх Кайндль. На відміну від попередника, зосереджувався здебільшого на дослідженнях магдебурзького права у Галичині та Угорщині [15]. У розвідках він використав широку базу джерел і на основі аналізу більшості привілеїв українським містам і селам про надання їм магдебурзького права засвідчив процес поширення магдебурзького права у Галичині впродовж XIII–XVIII ст.

У 1915 р. з’явилася монографія професора Празького університету Рудольфа Шраніла про виникнення магдебурзького права та галле-магдебурзького права. У ній детально проаналізовано структуру та компетенцію органів міського самоврядування міст Магдебургу і Галле [16].

Значна роль у дослідженні магдебурзького, особливо кульменського права належить професору Кенігсберзького університету й університету м. Галле – Гвідо Кішу. У 1930 р. Гвідо Кіш видав збірник різноманітних джерел магдебурзького права у шести томах під назвою “Дослідження німецького права”. У звязку з європейським походженням він був змушений емігрувати до США. Він від початку Першої світової війни і до кінця 1980-х років, уже у НДР, видав низку праць на основі вивчення джерел магдебурзького і кульменського права, а також судової практики міст Магдебургу, Ляйпцігу, Галле та ін. У 70-х роках XX ст. його праці стосовно кульменського права перевидано у 3 томах [17].

У 1926 р. з’явилися праці Вільгельма Вальцекера про поширення німецького

права у Східній Європі, де, разом із польськими та литовськими землями, детально проаналізовано поширення магдебурзького права на українських землях. Зокрема, досліджено магдебурзьке право у Києві, Львові, Житомирі, Вінниці, Кременці, Дубно, Луцьку, Станіславі (Івано-Франківську), Стрию та ін. Так само висвітлено магдебурзьке право і в іншій праці В. Вальцекера, написаній 1939 р. [18]. Низку праць В. Вальцекер присвятив дослідженню магдебурзького права у Силезії. Еекгард Карл Густав 1931 р. видав перший том фундаментальної праці з німецького міського права, а 1934 р. — другий, де основне місце посідають джерела магдебурзького права. У 1933 р. виходять його праці “Німецьке право”, “Земельне право Саксонського зерцала” (“*Sachsenspiegel Landrecht*”). У 1967 і 1975 р. його праці перевидано. Виходить також його підручник з історії німецького права [19].

З ініціативи обербургмістра Магдебургу Фрітца Маркменна було створено інститут дослідження магдебурзького права, який у 1941 р. очолив Теодор Герліц. До складу названої ради інституту входили найвідоміші німецькі дослідники магдебурзького права. Схожий інститут було створено у 1943 р. у Празі під керівництвом Вільгельма Вальцекера який працював у роки Другої світової війни також у структурах влади нацистської Німеччини у Празі.

Велике значення у дослідженні магдебурзького права мали праці науковців Ляйпцігського університету, який дотепер залишається важливим центром дослідження слов'янських мов, культур і магдебурзького права. Більшість дослідників були представниками так званої еволюційної теорії поширення німецького права. Чільне місце з-поміж них посідав Рудольф Котшке. Його праці здебільшого присвячені поширенню німецького права на слов'янські землі. Окремі з них перевидано вже після смерті автора, 1949 р. [20].

Відомий дослідник функціонування вищих судів магдебурзького права у містах Силезії — Теодор Гьорліц, професор Бреславського університету й обербургмістр Бреслау та Ольденбургу. Найвідоміша його робота — про магдебурзьке право м. Бреслау та магдебурзько-бреславське (вrocławське) право, де проаналізовано структуру та повноваження органів міського самоврядування, — вийшла 1961 р. уже посмертно [21].

На початку 30-х років ХХ ст. з'явилися праці професора юридичного факультету університету Галле Гертруди Шубарт-Фікентшер. Університет Галле належить до найвідоміших центрів дослідження магдебурзького права. Перша з цих праць стосувалася джерел магдебурзького права — шиффенської книги м. Брюннек. У 1942 р. вийшла у світ її найвідоміша праця з проблем магдебурзького, любекського, кульменського, шредського права та їх застосування у Східній Європі, на українських землях [22]. Ця монографія, як стверджувала Г. Шубарт-Фікентшер, була готова до друку ще у 1940 р., а вийшла трохи пізніше. Над проблемами магдебурзького права Г. Шубарт-Фікентшер продовжувала працювати і в післявоєнний період.

Після закінчення Другої світової війни активні дослідження магдебурзького, кульменського й новомарктського права частково призупинилися. Причиною були “холодна війна”, звинувачення німецьких дослідників у реваншизмі, загибель окремих дослідників і втрата великої кількості архівних матеріалів. Останнє, зокрема, стосувалось архівів Східної Пруссії та Силезії. Наприкінці 40-х — на початку 50-х років ХХ ст. німецькі науковці з дослідження міського права здебільшого репрезентували праці західнонімецьких дослідників. магдебурзьке право стало об'єктом дослідження у створеному в 1949 р. Гердерському інституті в Марбурзі, який з 1950 р. очолював В. Вальцекер.

Важливу роль в дослідженні магдебурзького права як складової частини європейського права став відігравати створений у 1964 р. професором Гельмутом Коганом Інститут історії Європейського права імені Макса Планка. В інституті розглядалися різні питання історії Європейського права, зокрема «Порівняльний аналіз правових норм історії країни в яких набуде чинності поєднання загальних європейських традицій, римського і канонічного права. До найвідоміших західнонімецьких дослідників любекського права належав професор університету м. Геттінген Вільгельм Ебель, який також присвятив праці проблемам магдебурзького права. Він проаналізував поширення гілок німецького права у Східній Європі [23], написав низку праць, де висвітлив магдебурзьке право окремих міст. В. Ебель докладно проаналізував правовий статус вількерів, котрі видавали міста магдебурзького права. Над проблемою виникнення та діяльності міст на основі німецького права у Польщі, а також на українських землях активно працював професор Вальтер Кун, працівник Герде інституту в Марбурзі [24]. Він також досліджував німецьку сільську колонізацію на західноукраїнських землях та особливості застосування магдебурзького права у містах і селах Галичини [25]. Над проблемами міського права та рецепцією римського права у магдебурзьке працював Ганс Тім [26]. Значення магдебурзького права для культурних і правових зв'язків Німеччини, Польщі, Литви й України висвітлював Тім Альбрехт [27]. Він також розглядав правове становище середньовічних міст. У 1955 р. з'являється монографія Германа Конрада про німецьке право та німецьку колонізацію у Центрально-Східній Європі.

Певний ренесанс у німецькій науці, що досліджувала магдебурзьке право, відбувся наприкінці 70-х — на початку 80-х років ХХ ст. Тоді у Франкфурті-на-Майні у Макс-Планкському Інституті історії європейського права провели спільний німецько-польський симпозіум “Студії з історії саксонсько-магдебурзького права в Німеччині та Польщі” (*“Studien zur Geschichte des sachsich-magdeburgischen Recht in Deutschland und Polen”*) за участю відомих дослідників Дітмара Вілловейта, Юргена Вейтца, Гаррі Шліппа і вже згадуваних польських дослідників. Під час симпозіуму більш широко почали використовувати термін «Саксонсько-магдебурзьке право» замість «німецьке право» у Польщі.

Над проблемами історії магдебурзького права, зокрема судових книг і джерел активно працював Фрідріх Ебель, професор Вільного університету Берліна. Він досліджував вплив магдебурзького права і канонічного права на європейську політику [28]. У 1989 р. побачила світ його двотомна монографія “Магдебурзьке право”, в якій зібрано пам'ятки магдебурзького права м. Бреслау (Вроцлава).

Документи магдебурзького права, зокрема міські книги, досліджував професор Дітер Опітц. У його фундаментальній монографії (4 томи) зібрано інформацію про всі німецькі міські правові книги Середньовіччя, що зберігаються в архівах, бібліотеках, університетах США, Канади та країн Європи. Чимало цих праць розглядають магдебурзьке право, зокрема Мейсенську правову книгу [29].

У цей період виходять перші ґрунтовні дослідження магдебурзького права у Східній Німеччині, центром яких залишається університет Галле. Автор цих досліджень — учень Г. Шубарт-Фікентшер, професор Рольф Лібервірт. Традиції наукової школи університету Галле з дослідження магдебурзького права продовжив професор Гайнер Люк, який ще в радянський період стажувався у Київському університеті. Низку статей і монографій він присвятив дослідженню магдебурзького права у Центрально-Східній Європі та Україні [30]. Очолив роботу над міжнародним дослідницьким проектом, яку фінансує Саксонська академія наук “Магдебурзьке право у Центрально-Східній Європі”.

Висновки. Таким чином, дослідженню магдебурзького права німецькі й австрійські науковці присвятили значну кількість праць. Цей доробок становить сотні джерелознавчих видань та різноманітних наукових видань, до яких відносяться монографії, підручники та наукові статті. Окрім того, цілий ряд наукових праць з проблем магдебурзького права німецькі дослідники створили в часи середньовіччя.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Gaupp E.-Th. Das alte Magdeburgische und Hallische Recht: ein Beitrag zur deutschen Rechtsgeschichte / Ernst Theodor Gaupp ; neudr. d. Ausg. Breslau, 1826. — Aalen : Scientia, 1966. — 354 S.
2. Lemon C. K. Das alte Kulmische Recht: mit einem Worterbuche / Christian Karl Leman. — Berlin : Dummler, 1838. — XXI, 368 S.
3. Praetorius K. G. Versuche über die Culmische Handfeste, das älteste Grundverfassungsgesetz Preußens, unter der Regierung des deutschen Ordens / K.G. Praetorius. — Thorn : Lambeck, 1842. — 50 S.
4. Tschoppe G. A. Urkundensammlung zur Geschichte des Ursprungs der Städte und der Einführung und Verbreitung Deutscher Kolonisten und Rechte in Schlesien und der Ober-Lausitz / G.A. Tschoppe, G.A. Stenzel. — Hamburg: Perthes, 1832. — 656 S.
5. Roepell R. über die Verbreitung des Magdeburger Stadtrechts im Gebiete des alten Polnischen Reichs ostwärts der Weichsel / R. Roepell // Abhandlungen der Hist. Phil. Gesellschaft in Breslau. — Breslau : Trendent, 1857. — S. 241–301.
6. Ortloff F. Das Rechtsbuch nach Distinktionen. Meiner Rechtsbuch / F. Ortloff // Alteres Eisenacher Rechtsbuch. Sammlungen deutscher Rechtsquellen. — Jena : Cramer, 1836. — Bd. 1. — 778 S.
7. Laband P. Das Magdeburg-Breslauer systematische Schöffengericht aus der Mitte des XIV. Jahrhunderts / Paul Laband. — Berlin : Dummler, 1863. — 226 S.
8. Stobbe O. Geschichte der deutschen Rechtsquellen / bearb. Otto Stobbe. — Leipzig : Duncker & Humblot. — Bd. 1. — 1860. — 516 S. ; Bd. 2. — 1864. — 529 S.
9. Stobbe O. Handbuch des deutschen Privatrechts / Otto Stobbe // [in 5 Bd.]. — Berlin, W. Hertz, 1883. — Bd. 1. — XIII, 702 S. — Bd. 2. — Halbbd. 1. — IX, 621 S. ; Halbbd. 2. — VI, 558 S. — Bd. 3. — VII, 570 S. — Bd. 4. — VII, 664 S. — Bd. 5. — X, 430 S.
10. Steffenhagen E. Deutsche Rechtsquellen in Preussen vom XIII. bis zum XVI. Jahrhundert / Emil Steffenhagen. — Leipzig : Duncker & Humblot, 1875. — 248 S.
11. Halban A. Zur Geschichte des deutschen Rechtes in Podolien, Wolhynien und der Ukraine / von Alfred Halban. — Berlin : R. L. Prager, 1896. — XII, 135, [1] S.
12. Brunnek von W. Das Burggrafnamt und Schultheisssentum in Halle und Magdeburg : sowie die Umbildung dieser Ämter durch das magdeburgisch-schlesische und kulmisch-preussische Recht / Wilhelm von Brunnek // Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte, Germanistische Abteilung. — Berlin, 19
13. Brunnek W. v. Zur Geschichte des Magdeburger Rechts und der Statuten der Armenier in Lemberg / Wilhelm von Brunnek / W. v. Brunnek // Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte. Germ. Abt. — 1914. — Bd. 35. — S. 1–41.
14. Meinardus O. Das Neumarkter Rechtsbuch und andere Neumarkter Rechtsquellen / Otto Meinardus. — Breslau : Wohlfarth, 1906. — 440 S.
15. Kaindl R. Beiträge zur Geschichte des deutschen Rechtes in Galizien / Raimund Friedrich Kaindl // Archiv für Österreichische Geschichte. — Wien, 1906. — Bd. 95. — S. 317–492.
16. Schranil R. Stadtverfassung nach Magdeburger Recht: Magdeburg und Halle / von Rudolf Schranil. — Breslau : Markus, 1915. — XII, 379 S.
17. Kisch G. Forschungen und Quellen zur Rechts und Sozialgeschichte des Deutschordenslandes / Guido Kisch. — Sigmaringen : Thorbecke, 1973–1978. — Bd. 1–3 : Schriften des Kopemikusvereins Freiburg im Breisgau.
18. Weizsacker W. Quellenbuch zur Geschichte der Sudetenländer / W. Weizsacker. — München : Verlag Robert Lerche, 1960. — 128 S.
19. Eckhardt K. A. Deutsche Rechtsgeschichte / Karl August Eckhardt. — Graz : Bohlau, 1961. — XVI, 339 S.

20. Kotzschke R. Die Anfänge des deutschen Rechtes in der Siedlungsgeschichte des Osten / Rudolf Kotzschke. – Leipzig: Hirzel, 1941. – 66 S.
21. Goerlitz T. Verfassung, Verwaltung und Recht der Stadt Breslau / T. Goerlitz. – Wiirzburg : Holzner, 1962. – 155 S.
22. Schubart–Fikentscher G. Die Verbreitung der deutschen Stadtrechte in Osteuropa / G. Schubart–Fikentscher. (Forschungen zum deutschen Recht). – Weimar : Bohlau, 1942. – 567 S.
23. Ebel W. Deutsches Recht im Osten / Wilhelm Ebel. – Kitzingen : Holzner–Verl. – 1952. – 27 S.
24. Kuhn W. Die deutschrechtlichen Stadte in Schlesien und Polen in der ersten Halfte des 13. Jahrhunderts / Walter Kuhn. – Marburg : J. G. Herder–Inst., 1968. – 170 S.
25. Kuhn W. Vergleichende Untersuchungen zur mittelalterlichen Ostsiedlung / Walter Kuhn. – Koln : Bohlau, 1973. – 450 S.
26. Thime H. Die Magdeburger und Kulmer Stadtrechte im deutschen Osten / H. Thime // Deutsche Ostsiedlung in Mittelalter und Neuzeit. – Berlin : Siedler, 1986. – 405 S.
27. Timm A. Das Magdeburger Recht an der Brucke von West und Ost / A. Timm // Hamburger mittel– und ostdeutsche Forschungen. – 1960. – Bd. 2. – S. 71–96.
28. Ebel F. Die Magdeburger Schoppen und die Politik / F. Ebel // Recht und Rechtswissenschaft im mitteldeutschen Raum. Symposium fur Ralf Lieberwirth anlässlich seines 75 Geburtstages. – Koln ; Weimar ; Wien, 1998. – S. 2–40.
29. Oppitz U.-D. Deutsche Rechtsbücher des Mittelalters. Beschreibung der Rechtsbücher / U.-D. Oppitz. – Koln ; Wien : Bohlau, 1990. – Bd. 1. – 325 S.
30. Luck H. Der Magdeburger Schöffenstein als Teil der Magdeburger Stadtverfassung / Heiner Luck // Hanse-Stadte-Bunde. Die sachsischen Stadte zwischen Elbe und Weser um 1500 Magdeburger Museumschriften. – Magdeburg, 1996. – № 4. – Bd. 1. – S. 138–151.

УДК 340.1

Охотницька Н. В., здобувач кафедри теорії та історії держави і права Львівського державного університету імені Івана Франка

Судова система на українських землях в 1917-1921 рр.

Стаття присвячена аналізу судової системи на українських землях в 1917-1921 рр. Охарактеризовано особливості судової системи в період Центральної Ради, Гетьманату, Директорії, ЗУНР.

Ключові слова: генеральний суд, апеляційні суди, мирові суди, військові суди.

Статья посвящена анализу судебной системы на украинских землях в 1917-1921 гг. Охарактеризованы особенности судебной системы в период Центральной Рады, Гетманщины, Директории, ЗУНР.

Ключевые слова: генеральный суд, апелляционные суды, мировые суды, военные суды.

This article analyzes the judicial system in the Ukrainian lands in 1917-1921 was The features of the judiciary during the Central Rada, the Hetmanate, the Directorate, ZUNR.

Key words: General Court, appellate courts, magistrates' courts, military courts.

Постановка проблеми. З проголошенням незалежності України докорінно змінилася побудова органів державної влади, в тому числі і судової. Внаслідок прийняття Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та нового Кримінального процесуального кодексу України судова система України зазнала певних змін. Проте, не дивлячись на прийняття нового судового законодавства, в юридичній науці, дискусії щодо подальшого вдосконалення судової системи не вщухають. У зв'язку із цим